суспільної трансформації / Є. В. Габер // Суспільно-політичні трансформації в країнах Сходу на сучасному етапі: кол. монографія. – Київ: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2012. – 220 с.
5. Гаджиев К. С. Геополитика: учебник для академического бакалавриата / К. С. Гаджиев. – 5-е изд., пер. и доп. – М.: Издательство Юрайт, 2015. – 466 с.
6. Смирнова К. Є. Хід політичної боротьби в Єгипті після повалення Хосні Мубарака: причини провалу «Революції 25 січня» / К. Є. Смирнова // Гілея: науковий вісник. – 2013. – № 78. – С. 410–417.
7. Швед В. «Арабська весна»: переможна хода політичних партій поміркованого ісламу [Електронний ресурс] / В. Швед // УНІАН. – 2012. – Режим доступу: https://religions.unian.ua/islam/622329-arabska-vesna-peremojna-hoda-politichnih-partiy-pomirkovanogo-islamu.html.

Юлія Горкун

ГЕНДЕРНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Проблема гендерної соціалізації у вищій школі – це, по суті, проблема самовиховання, саморозвитку, самовдосконалення особистості студента вищого навчального закладу, вирішення якої можливе завдяки створенню об’єктивних та суб’єктивних умов для формування студентами необхідних якостей та відношень до оточуючого світу. У кожному вищому навчальному закладі в процесі гендерної соціалізації є культурний і професійний ідеал, до якого має прагнути кожен студент. Це образ культурного, ініціативного, прагматичного, висококваліфікованого, гуманного, морального, законослухняного громадянина України [3].

Важливий внесок у розробку гендерного підходу в педагогічній освіті внесли: О. Вороніна, І. Кльоцина, Т. Дороніна, Т. Голованова, С. Гришак, Л. Кобелянська, О. Кікінежді, В. Кравець, О. Любарська, О. Цокур, Л. Міщик.

На сьогодні в Україні діє мережа осередків гендерної освіти. Їхня діяльність суттєво пожвавила розвиток гендерних досліджень в Україні, особливо у напрямку підготовки і видання літератури з гендерної проблематики, написання дисертацій, створення тематичної бібліотеки й бази даних, розробки та апробації форм і методів гендерної освіти та виховання, привернення уваги громадськості до актуальних гендерних проблем. Спектр питань, якими опікуються центри гендерної освіти, засвідчує міждисциплінарність та багатоаспектність означеної тематики, зокрема, інноваційні форми гендерної просвіти, лідерство, баланс сімейної

та професійної сфер, відповідальне батьківство, впровадження гендерного підходу в освіту, гендерне бюджетування, вивчення та адаптація успішного зарубіжного досвіду, протидія дискримінації, насильству й торгівлі людьми тощо [1]. Осередки гендерної освіти діють при закладах вищої освіти різних напрямів (класичних, педагогічних, технічних, медичних, військових та інших) [8].

Відсутність позитивних зразків для статево-рольового становлення, чоловічої та жіночої ідентифікації, гармонійної взаємодії всередині сім'ї негативно відбивається на функціонуванні молодих сімей і є чинником розпаду шлюбносімейних структур. А особливої уваги потребують молоді студентські сім'ї За статистикою Фонд народонаселення ООН: 61 % шлюбів в Україні закінчуються розлученням через нерівномірний розподіл обов'язків у родині. Саме вкорінені гендерні стереотипи є передумовою та глибинною причиною різних проявів нерівності в суспільстві, таких як гендерна нерівність, дискримінація та насильство за гендерною ознакою [4].

Гендерне виховання ґрунтується на засадах гуманітарної педагогіки, яка акцентує на тому, що: немає статево-відповідних видів людської діяльності; освоєння будь-якого виду занять залежить від індивідуальних інтересів, здібностей, мотивації діяльності; чоловік і жінка відіграють однаково значущі ролі в сім'ї та вихованні дитини; хлопці і дівчата, чоловіки і жінки мають рівні можливості в оволодінні трудовими вміннями і навичками кар'єрного зростання; у вихованні дітей слід виходити з тези про рівні здібності, можливості статей та їхніх життєвих сценаріїв; недопустимо протиставляти дітей за статевою ознакою в різних сферах життєдіяльності, іграх, навчанні, планах на майбутнє; необхідно розвивати вміння дітей протистояти стереотипам і статево-типізованим очікуванням; важливо підтримувати дружнє співіснування статей у гендернонейтральному вихованні. Вони мають отримати рівнозначне виховання на базіоднакових статевих ролей, включення в однакові види діяльності [6].

Важливим напрямком гендерної соціалізації студентів є навчальна робота. В ході цієї роботи у студентської молоді закріплюються набуті знання, формуються необхідні комунікативні навички без проявів дискримінації та вільні від гендерних стереотипів, розвивається толерантність. У навчальній діяльності закладу вищої освіти полягає потреба у тому, щоб допомогти й хлопцям, і дівчатам стати щасливими людьми, щоб повною мірою вони могли реалізувати свої здібності й особливості, щоб одержували задоволення від свого життя, були впевненими у собі й своєму майбутньому [1].

Завдання гендерного простору навчальної діяльності закладу вищої освіти є неоднозначним: з одного боку, треба навчити студентів жити у сучасному суспільстві, бути «як усі», а з іншого – розвивати здібності і свою індивідуальність через гендерний підхід, тобто навчити бути самим собою, враховувати у повній мірі здібності окремих індивідів, не

перебільшувати соціостатеві особливості хлопців та дівчат. Цей підхід дасть студентам більшу свободу вибору й самореалізації, допоможе бути досить гнучкими і вміти використовувати безпечні можливості поведінки. Впровадження гендерної складової у навчальну роботу закладу вищої освіти потребує системного підходу, що, перш за все, передбачає високий рівень гендерної чутливості професорсько-викладацького складу [4].

Результат процесу формування гендерної соціалізації полягає не лише у правильному розумінні студентом сутності моральних норм та настанов у сфері взаємин статей, але й потреби керуватися ними в усіх сферах діяльності.

У цілому, гендерний підхід в освіті – це індивідуальний підхід до прояву дитиною своєї ідентичності, що дає людині більшу свободу вибору і самореалізації, допомагає бути достатньо гнучким і вміти використовувати різні можливості поведінки.

Список використаних джерел

1. Гендерна освіта і виховання студентської молоді в процесі соціалізації: теорія та практика: монографія / С. Я. Харченко, С. М. Гришак, Н. С. Шабаєва. – Луганськ: Вид-во ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2013. – 258 с.
2. Гендерні стандарти сучасної освіти: збірка рекомендацій // ПРООН. – К., 2010. Ч. 1. – 303 с.
3. Голованова Т. П. Теорія і практика формування ґендерної рівності студентської молоді: монографія / Голованова Т. П. – Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2007. – 338 с.
4. Капська А. Й. Соціальна робота і деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю / А. Й. Капська. – К., 2001.
5. Лукашевич М. П. Соціалізація. Виховні механізми і технології: навч.-метод. посібник. – К.: ІЗМН, 1998. – 112 с.
6. Овчаренко Г. Е. Педагогічні умови соціалізації студентів мистецько-педагогічної спеціальності у позанавчальній діяльності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / Г. Е. Овчаренко. – Луганськ, 2005. – 20 с.
7. Савченко С. В. Науково-теоретичні засади соціалізації студентської молоді в позанавчальній діяльності в умовах регіонального освітнього простору: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук / С. В. Савченко. – Луганськ, 2004. – 42 с.
8. Шашенко С. В. Соціальне становлення студентської молоді у поза-аудиторний час у вищих навчальних закладах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / С. В. Шашенко. – К., 2004.